

Міжнародний гуманітарний університет

НАУКОВІ ЗАПИСКИ
МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ЗБІРНИК

Видається з 2004 року

Випуск 37

Статті учасників
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих учених

**«Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності:
пошуки молодих вчених»**

18 листопада 2022 року

**Відповідальний редактор випуску – ректор Міжнародного гуманітарного університету,
доктор юрид. наук, професор К.В. Громовенко**

Виданичий дім
«Гельветика»
2022

Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету : [збірник]. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 37. – 164 с.

Викладено результати досліджень науково-педагогічних працівників у галузях права, медицини та фармації, лінгвістики та перекладу, економіки, менеджменту, філософії, мистецтвознавства, історії, політології, психології, дизайну.

Збірник зібраний та підготовлений до друку відділом аспірантури і науки Міжнародного гуманітарного університету і розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

**Друкується відповідно до рішення
Вченої ради Міжнародного гуманітарного університету
(Протокол № 1 від 19 вересня 2022 року)**

Редакційна рада:

С.В. Ківалов, академік Національної академії правових наук України, д-р юрид. наук, проф. – голова Ради; К.В. Громовенко, д-р. юрид. наук, професор – заступник голови Ради; В.О. Лефтеров – д.психол.н., професор, перший проректор Міжнародного гуманітарного університету, Л.А. Ковалевська – д.мед.н., професор, проректор з науково-медичної роботи Міжнародного гуманітарного університету, Ю.Г. Чумакова, д-р мед. наук, професор, М.І. Зубов, д-р філол. н., професор.

Редакційні колеги за напрямками:

Юридичні науки

Т.С. Ківалова, д-р юрид. наук, проф.; О.О. Подобний, д-р юрид. наук, проф.; Д.Г. Манько, д-р юрид. наук, доцент. Л.В. Діденко, д-р юрид. наук, професор, Я.О. Тицька, канд. юрид. наук, доцент.

Філологічні науки

Н.В. Бардіна, д-р філол. наук, проф.; В.Я. Мізецька, д-р філол. наук, проф.; Н.М. Шкворченко, канд. філол. наук, доц.; Г.М. Ерліхман, канд. філол. наук, доцент.

Економіка і менеджмент

Т.В. Деркач, д-р екон. наук, доцент; О.В. Дишкантюк, к.е.н, доцент; Л.М. Потьомкін, д-р екон. наук, професор. К.С. Нестерова к. екон. наук, доцент.

Філософія та соціально-гуманітарні науки

Веліченко Л.К. д.психол.н., професор, Казанжи М.Й. д.психол.н., професор, Т.О. Крижановська, канд. філос. наук; Бедан Т.Б. к.псих.н., Піщемуха, канд. істор. наук, доцент.

Мистецтво і дизайн

Т.І. Уварова, канд. мистецтвознавства, доцент; Т.М. Каплун, канд. мистецтвознавства, доцент; Я.В. Лупій, нар. артист України, проф.; О.В. Токарев, засл. діяч мист. України, професор, Н.В. Кравець – декан факультету мистецтва та дизайну.

Медичні науки

В.Г. Шутурмінський, д-р мед. наук, доц.; Л.Д. Чулак, д-р мед. наук, проф.; Г.П. Пекліна, д-р мед. наук, професор.; В.Н. Кукушкін к. мед.н., доцент, В.А. Малиновский, канд. мед. наук, доцент.

Інформаційні технології

І.В. Стрелковська – д.техн.н., професор, декан факультету кібербезпеки, програмної інженерії та комп'ютерних наук Міжнародного гуманітарного університету; Т.І. Григор'єва, к. техн. н., доцент, І. Соловська, к. техн. н., доцент, В.І. Гура, к. техн. наук.

Збірник включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International

**Статті друкуються мовою оригіналу за авторською редакцією
Відповідальність за достовірність матеріалів несуть автори публікацій**

Відповідальний секретар – начальник відділу аспірантури Міжнародного гуманітарного університету
Стеценко-Баранова Ольга Іванівна

Адреса редакції: вул. Фонтанська дорога, 33, м. Одеса, Україна
e-mail: scientificnotes@mgu.od.ua

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ
КВ № 8958 від 13 липня 2004 року*

В. В. Докучаєва

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ ЯК ОЗНАКА ЯКІСНИХ ЗМІН У ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Анотація. Автор статті, на підставі з'ясування сутності феномена міждисциплінарності, обґрунтовує доцільність застосування її інструментів для якісних змін у теорії та практиці сучасної освіти.

Ключові слова: міждисциплінарність, якісні зміни, соціально нове, інновація, освітній тренд, крос-культурна комунікація, міждисциплінарний синтез, трансдисциплінарність.

Останнім часом можна спостерігати розмаїття змін, що відбуваються в широкому освітньому просторі. До найбільш очевидних, напевно, слід віднести диверсифікацію, цифровізацію, онлайн-навчання. Крім того, можна говорити про низку напрямів, що домінують у ставленнях до цього питання практиків-освітян, а отже, дозволяють визначити спектр їх професійних інтересів та відповідних траєкторій саморозвитку. Співвідносячись із джерелами, до таких напрямів віднесемо, зокрема, візуалізацію освіти, мікронавчання, едьютейнмент (розважальна форма), імерсивне навчання тощо [12, с. 21 – 22].

Визначаючи мегатренди впливу вищої освіти впродовж найближчих десяти років, фахівці Міжнародної платформи Studyporals наголошують, що окремі з них створюють загрозу для системи освіти (цифровізація, глобалізація, старіння нації), тоді як інші відкривають додаткові можливості. На цьому тлі виокремлено, як успішні, такі інституційні архетипи вищої освіти майбутнього: нішевий дослідницький інститут; елітний, загальноосвітній університет «клуб вищої освіти»; масштабований цифровий університет; інститут професійного навчання [12, с. 29 – 30].

Погоджуючись, у цілому, з думкою фахівців, зазначимо, що різноманітність трендів, які є наявними зараз в освітньому просторі, переважно стосується формального (формотворчого – В. Д.) аспекту освітньої діяльності, тоді як *якісні зміни в галузі освіти* потребують, на нашу думку, зміщення акценту з формального (зовнішнього) – на змістовий (внутрішній) аспект освітнього процесу. У цьому сенсі, усебічно підтримуємо виокремлення міждисциплінарності як «світового тренду майбутнього» [Там само, с. 30] – саме з огляду на зміни в змісті освітніх програм найближчими роками.

Мета статті: через з'ясування сутності феномена міждисциплінарності, обґрунтувати доцільність застосування її інструментів для якісних змін у теорії та практиці сучасної освіти. Як підґрунтя поняття «якісні зміни» розглядаємо категорію філософського дискурсу «зміна», яка характеризує стан, що є альтернативним стабільності, перехід з одного стану до іншого [7, с. 102 – 105].

У нашому дослідженні [5], у межах обґрунтування поняття «інновація», з'ясовано зв'язок категорії «зміна» з категоріями «розвиток» (як постійна зміна) та «рух» (стан, альтернативний спокою, інерції). На прикладі останнього (рух як зміна), через аналіз різновидів руху, подається відмінність *якісних змін* від руху як змін у просторі (motus transitus, motus localis, latio), і натомість – наближення до поняття руху як «зміни – mutatio» і «перетворення» (alteratio) [Там само, с. 14]. Крім того, категорію якісних змін зіставлено зі змінами в часі («тривалість», А. Бергсон; «світловий конус», теорія відносності, А. Ейнштейн; «виникнення», Г. Єлфімов тощо). Утім, як спільну для згаданих феноменів ми подаємо категорію «нове». Соціально нове ми визначаємо як «суспільно значущий продукт соціально-творчої діяльності людей в умовах розвитку певної соціальної системи, який характеризується іншою якісною визначеністю стосовно попередніх її станів, та є чинником суспільного розвитку» [4, с. 42]. Тобто, у цьому контексті стає зрозумілим, що міждисциплінарність є цікавою для нас, насамперед – як інструмент здобуття нового знання.

Розглядаючи міждисциплінарність в аспекті взаємодії інституцій «вища освіта – наука – практика», ми, як підсистему, що формує запит на міждисциплінарність, визначаємо інститут вищої освіти, що,

фактично, є посередником на шляху просування теоретичних міждисциплінарних здобутків у практику освіти. Погоджуємося з О. Садиковою – у тому, що «на сучасному етапі розвитку освіти у вищій школі формується міждисциплінарна інтеграційна парадигма, спрямована на формування універсальних компетенцій випускника...» [11, с. 254]. При цьому, міждисциплінарна інтеграційна парадигма розуміється як модель, що сприяє виробленню не лише згаданих універсальних компетенцій, а й, поряд з ними, таких якостей особистості випускника, як соціальна включеність, здатність до самоорганізації, самостійної пізнавальної діяльності тощо [Там само].

Набуття наукою статусу міждисциплінарності вимагає її переорієнтації у парадигмальних вимірах. У цьому сенсі погоджуємося з А. Колотом, який, спираючись на «неупереджений аналіз», стверджує, що «... подолання кризи, у якій перебуває ... наука, неможливе без зміни формату, збагачення методології досліджень, наповнення її інструментарієм міждисциплінарного характеру» [6, с. 18]. Автор визначає міждисциплінарність як педагогічну новацію, що породжує здатність побачити, розпізнати, сприйняти те, що є недосяжним у межах окремо взятої науки – з її специфічними, вузькоорієнтованими об'єктом, предметом, методами дослідження. У широкому (функціональному) розумінні міждисциплінарність, за А. Колотом, становить собою синергію багатьох наук, що веде до розвитку інтеграційних процесів, зростання взаємодії наукових методів та інструментів – з метою отримання нового знання [Там само].

Розуміючи синергію як синтез, як доречне розглядаємо питання щодо вивчення й застосування можливостей міждисциплінарного синтезу. На думку А. Орехова, стосовно соціально-гуманітарних наук, міждисциплінарний синтез – це з'єднання, злиття різних типів дисциплінарного знання, головною метою якого є досягнення «ефективного наукового результату» [8, с. 92]. Як правило, зазначає він, ідеться про взаємодію двох соціально-гуманітарних наук. Якщо «між собою взаємодіють три й більше соціально-гуманітарні науки, такий випадок слід позначати, як полідисциплінарний синтез» [Там само]. При цьому, за А. Ореховим, полідисциплінарний, мультидисциплінарний, крос-дисциплінарний і трансдисциплінарний синтез подаються як окремі випадки міждисциплінарного синтезу [Там само].

Крос-дисциплінарний синтез як різновид міждисциплінарної взаємодії, набуває реалізації через дослідницькі процедури, що здійснюються в міждисциплінарній парадигмі. Окремим її випадком постає дослідження крос-культурних комунікацій. Його логіка й методологія надають уявлення про генезис формування суспільного запиту на розвідки такого типу. Зокрема, О. Поршнева зазначає, що актуальність вивчення крос-культурних комунікацій зумовлена «інтенсифікацією процесів глобалізації, розвитком інтернаціональної співпраці й міжнародного бізнесу...», з огляду на що крос-культурні комунікації почали розглядатися як «галузь соціальної реальності, змістом якої є процес взаємодії культур» [9, с. 247].

Як припустимо, вважаємо, що останній тип взаємодії, упродовж подальшого розвитку, мав набути рис міждисциплінарної взаємодії. У цілому, можемо говорити, що саме на прикладі досліджень крос-культурних комунікацій стає можливим відтворення процесу становлення феномена міждисциплінарної кооперації.

Зокрема, такий напрям досліджень, як крос-культурний менеджмент, формувався на перетині низки наук, що належать, за О. Поршневою, до суміжних галузей знань, а саме: управлінська соціологія, організаційна антропологія, міжнародний менеджмент.

Як підсумок – теорія міжкультурних комунікацій, крос-культурний менеджмент отримали у своїй *структурі* методи низки наук, міждисциплінарний методологічний та методичний інструментарій [9, с. 248]. На визначній ролі структури, як сукупності відносин у межах функціонування соціальних і культурних систем, базується методологія *структуралізму*, орієнтованого на «виявлення єдиних структурних закономірностей певної множини об'єктів» та здатного визначити «систематичне ціле трансформацій, що саморегулюються» [Там само, с. 249].

Отже, завдяки поширенню структуралізму як методу, на гуманітарні галузі, останні збагатилися такими точними методами, як структурний аналіз, моделювання, формалізація, математизація. У результаті заміни структуралістського підходу на парадигму постструктуралізму (кінець ХХ ст.) відбулося зміщення акцентів на здобутки соціальних і гуманітарних наук і, таким чином, було окреслено нові перспективи міждисциплінарного синтезу, що насамперед ураховували новітні тенденції розвитку гуманітарного знання.

Утім, визнаючи переваги міждисциплінарного синтезу, зазначимо, що є низка дослідницьких завдань, які не отримують розв'язання виключно на його основі. Тому, поділяючи думку А. Орехова стосовно того, що трансдисциплінарний синтез є «дещо більш складне, ніж ультрадисциплінарний, мультидисциплінарний та крос-дисциплінарний синтез», погодимося й далі з науковцем – у тому, що «... ідея трансдисциплінарного синтезу багато в чому повторює все, що було нам відомо стосовно інших типів

синтезу, але робить це ... на новому якісному рівні, тобто ... на новому витку спіралі» [8, с. 94]. Як головний пункт трансдисциплінарності подається «реконструкція, трансформація, перетворення... базисних, основоположних матриць» кожної окремої науки, тобто – відбувається «розпредмечування» предмету кожної з них [Там само].

Р. Браславський як трансдисциплінарні системи знань розглядає теорію систем, теорію самоорганізації, теорію катастроф, теорію інформації. При цьому він стверджує, що ці теорії «принципово ігнорують міждисциплінарні межі» й, таким чином, «претендують на цілковиту універсальність онтології й методів, що втратили дисциплінарну визначеність» [1, с. 21].

В. Розін виокремлює такі основні стратегії трансдисциплінарності: системно-синергетичну, феноменологічну, постструктуралістську, комунікаційну й методологічну [10]. Щодо феноменологічної стратегії Г. Гутнер висловлює думку, що під час «прориву до трансдисциплінарності» власне «ідея науки... втрачає визначеність. Зникають не лише межі між дисциплінами, але й межі між наукою та іншими типами діяльності» [8, с. 95]. Це слід розуміти таким чином, що трансдисциплінарність отримує прояв під час виконання проєктів, коли відбувається «вихід наукової дисципліни за власні межі» й, одночасно, її «зустріч з іншими дисциплінами» [13].

У цілому, сьогодні актуальною є думка, що, у контексті розгляду трансдисциплінарності як однієї з версій міждисциплінарного синтезу, слід говорити не про синтез між науками, а про «синтез науки й життєвого світу» («здорового глузду» тощо)» [8, с. 95].

При цьому зазначимо, що фахівці Міжнародної платформи Studyportals, формулюючи мегатренди впливу вищої освіти майбутнього, підкреслюють, що «з точки зору змісту освітніх програм світовим трендом майбутнього буде їх *міждисциплінарність*» [12, с. 30]. Це, на їх думку, має надати фаховим освітянам можливості «всебічно, цілісно, більш глибоко досліджувати об'єкт, розвивати навички критичного мислення», що, у свою чергу, має забезпечити свободу й відповідальність студента у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії [Там само].

З огляду на викладене вище, зі свого боку, маємо засвідчити доцільність виокремлення, як складника міждисциплінарної парадигми, її інжинірингового напрямку. Це стає можливим на підставі цілеспрямованих досліджень у межах *інжинірингової парадигми* [2; 3], яка *грунтується на стратегії і технології проєктування інноваційних педагогічних систем* [5], визначених і задекларованих у відповідній концепції як *міждисциплінарні конструкти*, та що отримує реалізацію у низці навчальних курсів у освітньому просторі університету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Браславский Р. Г. Трансформация методологического самоопределения социологии в контекстах дисциплинарного развития социальных наук. *Вторые Давыдовские чтения*. Москва : Ин-т социологии, 2014. С. 19–41.
2. Докучаева В. В. Инжиниринг як інструмент дослідження в галузі освіти. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 – 21 трав. 2022 р.). Харків, 2022. С. 23–27.
3. Докучаева В. В. Когнітивістика як трансдисциплінарна основа освітнього інжинірингу. *Інновації педагогічної освіти в умовах викликів сьогодення* / за ред. С. Я. Харченка. Старобільськ, 2019. С. 29–52.
4. Докучаева В. В. Проєктування інноваційних педагогічних систем у сучасному освітньому просторі : монографія. Луганськ : Альма-матер, 2005. 304 с.
5. Докучаева В. В. Теоретико-методологічні засади проєктування інноваційних педагогічних систем : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Луганськ, 2007. 481 с.
6. Колот А. Міждисциплінарний підхід як передумова розвитку економічної науки та освіти. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. Вип. 5 (158). С. 18–22.
7. Мохоря Е. П. О соотношении категорий «движение» и «изменение». *Филос. науки*. 1989. № 10. С. 102–105.
8. Орехов А. М. Междисциплинарный синтез и социально-гуманитарные науки: к вопросу о прояснении некоторых концептов и векторов исследования. *Социум и власть*. 2018. № 3 (71). С. 91–97.
9. Поршнева О. С. Междисциплинарная парадигма исследований кросскультурных коммуникаций в сервисе. *Культурологические чтения – 2018. Межкультурный плюрализм в поликультурном и полиязычном мире* : сборник материалов международной научно-практической конференции (Екатеринбург, 14 – 15 марта 2018 г.). Екатеринбург : УрФУ, 2018. 246–253.
10. Розин В. М. Обсуждение феномена трансдисциплинарности – событие новой научной революции. *Вопросы философии*. 2016. № 5. С. 106–116.
11. Садыкова О. И. Междисциплинарная парадигма как основа формирования универсальных компетенций студентов транспортного вуза. *Проблемы современного педагогического образования*. 2021. № 72-1. С. 254–256.

12. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021 – 2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> (дата звернення: 12.10.2022).
13. Трансдисциплінарність в філософії и науке. Подходы. Проблемы. Перспективы. Москва : Навигатор, 2015. 564 с.

V. Dokuchaieva. Interdisciplinarity as a sign of qualitative changes in the field of education. – Article.

Summary. The author of the article, based on the clarification of the essence of the phenomenon of interdisciplinarity, substantiates the feasibility of using its tools for qualitative changes in the theory and practice of modern education.

Key words: interdisciplinarity, qualitative changes, socially new, innovation, educational trend, cross-cultural communication, interdisciplinary synthesis, transdisciplinarity.

УДК 159.953.5

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5682/2022/37/26>

О. В. Завгородня

*провідний науковий співробітник лабораторії методології і теорії психології
Інститут психології імені Г. С. Костюка
Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, Україна*

ВИКЛИКИ РІЗНОМАНІТНОСТІ В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Анотація. Окреслено кризу універсалізму в сучасній психології та охарактеризовано виклики різноманітності. Розкрито зміст конструкту «WEIRD проблема».

Ключові слова: WEIRD проблема, індигенна психологія, емік-підхід, універсалізм, репрезентативність.

Рух за глобальні реформи в психології стимулює заклики до досконаліших методів, метатеорії, відкритої науки та співробітництва. Багато з цих реформ вимагають широкого поділу праці та наукових досліджень у великих групах [4]. Чимало дослідників висловлюють занепокоєння методологічною ситуацією, що склалася в психології. Це такі питання як використання швидких і некоректних підходів при перевірці інструментів вимірювання тих чи інших психологічних характеристик (напр. використання тільки однієї вибірки), помилки «джингл-дженгл» тощо, а також великі проблеми – криза покладання на позитивістську методологію, проблема відтворюваності та репрезентативності, фрагментованість психологічного знання, криза універсалізму [3; 10].

Ретроспективний погляд на історію психології наводить численні свідчення постійного переосмислення пізнавального поля психології та його меж. Діапазон визначень предмета дослідження коливається від вкрай суб'єктивістських, проблемних щодо верифікації, до вкрай об'єктивістських, що ведуть до редукації і втрати специфіки психології. З різноманітністю визначень предмета психології тісно пов'язана методологічні проблеми.

Як один з провідних викликів можна розглядати кризу універсалізму. Психологія критикується за те, що висновки досліджень, отриманих на вибірках переважно білих гетеросексуальних осіб сучасного WEIRD (західного, освіченого, промислово розвинутого, багатого та демократичного) світу, поширюються на все людське населення без врахування відмінностей історичних, етнічних, культуральних, поколінневих, гендерних. В цьому контексті постає низка проблем – відмінності психології людей різних історичних епох (відмінності в культурно-історичному вимірі), психології різних меншин (зокрема, за гендерною ознакою) і найбільш гостра – WEIRD проблема.

мета статті – окреслити кризу універсалізму на прикладі WEIRD проблеми в сучасній психології. Психологічна наука претендує на формування знань про людську психологію в широкому розумінні, але психологія, мабуть, значно відрізняється у різних груп людей в різних країнах світу. Психологічна

ЗМІСТ

О. І. Стеценко-Баранова ЗДОБУТКИ ТА ДОСЯГНЕННЯ АСПИРАНТУРИ НАПЕРЕДОДНІ 20 РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	3
---	---

РОЗДІЛ 1 НАЦІОНАЛЬНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

А. Ю. Бабій ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ ЕКСТРЕМІЗМ ТА ЕКСТРЕМІСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	11
А. О. Шевель ОСОБЛИВОСТІ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ДО БЕЛЬГІЇ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	14

РОЗДІЛ 2 МЕНЕДЖМЕНТ. ЕКОНОМІКА. ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА ТА ТУРИЗМ

А. Ю. Беженар ЗНОС ТА АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ.....	20
О. М. Кушніренко ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОСИСТЕМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	26
М. О. Пуркх FRAUD PREVENTION TECHNIQUES FOR E-COMMERCE MERCHANTS, USING PAYEMNT TRANSACTION RISK SCORES.....	30
К. Г. Прокопенко ПОСИЛЕННЯ БРЕНДУ АГРОКОМПАНІЙ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ...	35
Н. М. Проскуріна, Н. Ю. Марко ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ. ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВЦІВ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ.....	38

РОЗДІЛ 3 ФІЛОЛОГІЯ

Г. А. Бенькевич КАТЕГОРІЯ ДОБРА В ЛАТИНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ.....	45
М. П. Величко, О. М. Братель ВЗАЄМОДІЯ АРАБСЬКОЇ ТА РОМАНО-ІСПАНСЬКОЇ ПОЕТИЧНИХ ТРАДИЦІЙ В КАСИДАХ ІБН КУЗМАНА.....	48
А. G. Gudmanian, N. I. Tsubera FILMONYMS OF MODERN AMERICAN COMEDIES AND THEIR UKRAINIAN TRANSLATION STRATEGIES.....	53
А. В. Заслонкіна, В. В. Жураковська ТИПОЛОГІЗАЦІЯ НОВОТВОРІВ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ФОРМАНТНИМ КРИТЕРІЄМ.....	56
О. М. Копильна ВІДТВОРЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ ІНТЕРМЕДІАЛЬНИХ АЛЮЗІЙ У ПЕРЕКЛАДІ.....	62
М. О. Кравець ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ОБРАЗНОСТІ ОПОВІДАННЯ МОТОДЖІРО КАДЖІ «ПІД ДЕРЕВАМИ САКУРИ» У ПОСТ-ФУКУШІМСЬКИХ ЕСЕ РЮ МУРАКАМІ Й МІЕКО КАВАКАМІ.....	66

М. І. Поліщук ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМА ЯК ТИП РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ.....	69
---	----

**РОЗДІЛ 4
СТОМАТОЛОГІЯ ТА ФАРМАЦІЯ.
МЕДИЦИНА ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я**

І. М. Гнідой ПОКАЗНИКИ КЛІТИННОЇ ЛАНКИ ІМУНІТЕТУ В ДІТЕЙ З РІЗНИМИ РІВНЯМИ СВИНЦЮ В КРОВІ.....	74
С. Є. Коротнян, В. О. Малиновський ТРАНСПЛАНТАЦІЯ АУТОЛОГІЧНИХ ФІБРОБЛАСТІВ У КОСМЕТОЛОГІЇ.....	76
В. А. Пахлеванзаде ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ПРИ ГІПЕРЕСТЕЗІЇ ЗУБІВ, ЩО РОЗВИНУЛАСЯ ПІСЛЯ ЇХ ВИБІЛЮВАННЯ	80
В. Й. Тешук, Н. В. Тешук, О. О. Руських, Є. І. Москаленко ОСОБЛИВОСТІ СИНДРОМУ ВЕРТЕБРАЛЬНОЇ АРТЕРІЇ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	84
В. Й. Тешук, Н. В. Тешук, О. О. Руських, Є. І. Москаленко ПОСТКОВІДНИЙ СИНДРОМ В АНГІОНЕВРОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	87

**РОЗДІЛ 5
ГУМАНІТАРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ НАУКИ. ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ.
КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО**

О. П. Аксьонова ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНІЦІАТИВНОСТІ ТА ПІДПРИЄМЛИВОСТІ УЧНІВ І УЧЕНИЦЬ ДЕСЯТИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ З ВОЛЕЙБОЛУ.....	91
В. Л. Бабюк ТРАНСФОРМАЦІЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ У КІСЦЕРАЛЬНІЙ АРГУМЕНТАЦІЇ.....	96
О. П. Буданов, М. П. Буданов ВІЙСЬКОВЕ СТАЖУВАННЯ ТА ВІЙСЬКОВА ПРАКТИКА ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ЮРИСТІВ.....	100
О. В. Гассаб ПОНЯТТЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ У ПСИХОЛОГІЇ.....	105
С. П. Дерев'яно РЕЗИЛІЄНТНІСТЬ ТА ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ОГЛЯД ДОСЛІДЖЕНЬ РІЗНИХ КРАЇН.....	108
В. В. Докучаєва МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ ЯК ОЗНАКА ЯКІСНИХ ЗМІН У ГАЛУЗІ ОСВІТИ.....	112
О. В. Завгородня ВИКЛИКИ РІЗНОМАНІТНОСТІ В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ.....	115
Т. М. Картель, Г. В. Сивокінь СТИМУЛЮВАННЯ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	119
Ю. Б. Коваленко, Т. О. Логінова ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В АУДІОВІЗУАЛЬНІЙ ОСВІТІ.....	123
Я. І. Крамаренко КУЛЬТУРНИЙ ФРОНТ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ЕСТЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ У ПЕРФОРМАНСІ «КОЛИСКОВА» ДАР'І КОЛЬЦОВОЇ	126

О. М. Лефтерова, О. В. Лефтеров ІТ В СИСТЕМІ ОСВІТИ ПОСТІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	130
Ю. В. Літинська ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ РЕГІОНУ АУДІОВІЗУАЛЬНИМИ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	134
А. Г. Обухівська, Т. Д. Ілляшенко З ДОСВІДУ ВИВЧЕННЯ ПРАКТИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УКРАЇНІ.....	137
Г. А. Сердюк ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ В ЛІЦЕЇ.....	142
К. В. Чернявський, Т. В. Чернявська КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ СИМВОЛІЗМ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ АКТУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА.....	146

РОЗДІЛ 6 ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

М. О. Лановський ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ЕНЕРГООЩАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БУДІВЛЯХ.....	151
Т. Д. Чернова, Д. І. Власенко ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ПРИРОДИ ЧОРНИХ ДІР.....	154

НОТАТКИ

Наукове видання

**НАУКОВІ ЗАПИСКИ
МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

ЗБІРНИК

Видається з 2004 року

Випуск 37

Підписано до друку 03.11.2022 р.
Формат 60×84/8. Ум. друк. арк. 19,07.
Тираж 100 прим. Замовлення № 1122/446.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.